

# KARTA PRZEDMIOTU

## I. OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

### PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. WITELONA W LEGNICY WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH

|                                                               |                                                                    |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------|------------|--------------|-----------|--------------------|-------------------|
| <b>Kierunek studiów:</b>                                      | Bezpieczeństwo Wewnętrzne                                          |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Profil studiów:</b>                                        | Praktyczny                                                         |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Forma studiów:</b>                                         | Stacjonarne/Niestacjonarne                                         |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Nazwa przedmiotu:</b>                                      | <b>Militarne i Pozamilitarne zagrożenia państwa</b>                |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Język wykładowy:</b>                                       | Język polski                                                       |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Kod przedmiotu kształcenia:</b>                            | BW2K10                                                             |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Poziom studiów (I lub II stopień)</b>                      | II                                                                 | <b>Formy prowadzenia zajęć i liczba godzin w planie studiów:</b> |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Rok studiów:</b>                                           | I                                                                  |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Semestr:</b>                                               | 2                                                                  | Wykład                                                           | Ćwiczenia | Seminarium | Laboratorium | Warsztaty | Zajęcia praktyczne | Praktyka zawodowa |
| <b>Liczba punktów ECTS:</b>                                   | 3                                                                  | 20/12                                                            |           |            |              | 24/14     |                    |                   |
| <b>Forma zaliczenia:</b>                                      | Egzamin                                                            |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |
| <b>Wymagania wstępne w zakresie wiedzy oraz umiejętności:</b> | Wiedza z zakresu studiów licencjackich w zakresie nauk społecznych |                                                                  |           |            |              |           |                    |                   |

## II. CELE KSZTAŁCENIA

### Cele kształcenia:

C1 – Wyposażyć studenta w odpowiednią aparaturę pojęciową adekwatną do wybranych teorii badania bezpieczeństwa pozamilitarnego oraz zapoznać go z naukowymi metodami poszukiwania i przetwarzania informacji w celu analizowania zjawisk w sferze bezpieczeństwa – kształtowania sektorowych strategii tego bezpieczeństwa;  
 C2 – Zapoznać studentów z istotą współczesnego bezpieczeństwa kulturowego, ekonomicznego i innych strategii sektorowych;  
 C3 – Przedstawić istotę bezpieczeństwa pozamilitarnego w aktualnych uwarunkowaniach politycznych; militarnych, ekonomicznych i kulturowych, scharakteryzować system służb istotnych w polityce bezpieczeństwa państwa;  
 C4 – Przedstawić wiedzę na temat uwarunkowań historycznych współczesnej architektury bezpieczeństwa pozamilitarnego w Unii Europejskiej. Wskazać podstawy integracji europejskiej w zakresie polityki bezpieczeństwa; scharakteryzować instytucje bezpieczeństwa i procesy decyzyjne podejmowane w krajach Wspólnoty Europejskiej i cywilizacji zachodniej

## III. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ WRAZ Z ODNIENIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH ORAZ METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW

| Efekt                | Student, który zaliczył przedmiot w zakresie:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Odniesienie do efektów kierunkowych | Metody weryfikacji               |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------|
| <b>wiedzy:</b>       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                     |                                  |
| W01                  | Student ma pogłębioną wiedzę o wybranych przyczynach bezpieczeństwa państwa. Posiada wiedzę o systemach bezpieczeństwa państwa, normach prawnych, organizacyjnych, zawodowych, moralnych oraz etycznych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | K_W05                               | kolokwium pisemne, egzamin ustny |
| W02                  | Student ma pogłębioną wiedzę o rodzajach struktur i instytucji społecznych i prawnych, w szczególności służących zapewnieniu bezpieczeństwa jednostki, społeczności i państwu oraz o instytucjach związanych z funkcjonowaniem władzy publicznej, wiedzę z zakresu bezpieczeństwa społeczności lokalnych, jak również o roli administracji rządowej i samorządowej w utrzymywaniu tego bezpieczeństwa, o relacjach między strukturami i instytucjami społecznymi, zajmującymi się bezpieczeństwem w wymiarze ogólnokrajowym i terytorialnym | K_W05                               | Egzamin ustny                    |
| <b>umiejętności:</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                     |                                  |

|                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                 |                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| U01                                                                                                                                                   | Posiada umiejętność stosowania organizacyjnych i prawnych narzędzi rozwiązywania konfliktów z zakresu bezpieczeństwa jednostki, grupy społecznej. Potrafi stosować wiedzę i procedury w sytuacjach kryzysowych, umiejętnośćstosowania technik efektywnego komunikowania się i negocjacji. Posiada umiejętność analizy zjawisk w zakresie bezpieczeństwa, prognozowania działań zapobiegających zagrożeniom.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | K_U01; K_U02;<br>K_U03; K_U04;<br>K_U08; K_U09; | odповідь ustna na podstawie analizy literatury przedmiotu, ocena prowadzenia merytorycznej dyskusji, ocena realizacji zadań przygotowanych w ramach ćwiczeń                                   |
| kompetencji społecznych:                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                 |                                                                                                                                                                                               |
| K01                                                                                                                                                   | Student formułować związki przyczynowo – skutkowe w obszarze bezpieczeństwa państwa. Identyfikuje i rozstrzyga dylematy/ zagrożenia związane dotyczące bezpieczeństwa jednostki, społeczności lokalnej i państwa. Posiada kompetencje w zakresie samodoskonalenia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | K_K01                                           | ocena realizacji zadań przygotowanych w ramach ćwiczeń, ocena zaangażowania w pracę grupy, ocena zachowań i aktywności w trakcie wykładów i ćwiczeń, ocena prowadzenia merytorycznej dyskusji |
| IV. TREŚCI KSZTAŁCENIA                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                 |                                                                                                                                                                                               |
| Treści kształcenia (tematyka zajęć, zaprezentowana z podziałam na poszczególne formy zajęć z określeniem liczby godzin potrzebnych na ich realizację) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                 |                                                                                                                                                                                               |
| Wykład:                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                 |                                                                                                                                                                                               |
| Kod                                                                                                                                                   | Tematyka zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Liczba godzin                                   |                                                                                                                                                                                               |
| W1-13                                                                                                                                                 | <p>Z programu:</p> <p>Przedmiot zawiera: Zagrożenia BP w świetle fal cywilizacyjnych. Państwo w warunkach procesów i patologii globalizacji. Patologie struktur państwa, a bezpieczeństwo. Cynizmy kardynalne, a bezpieczeństwo państwa i obywateli. Militarne i pozamilitarne uwarunkowania zagrożeń bezpieczeństwa. Polityka zagraniczna państwa i łady międzynarodowe w procesie bezpieczeństwa. Ekonomiczne aspekty zagrożeń współczesnego bezpieczeństwa, współzależność i rozłączność pojęć, potencjał obronno – ekonomiczny państwa. Świadomość obywatelska i kultura polityczna, a zagrożenia bezpieczeństwa. Autokracja, racja stanu, populizm a zagrożenia bezpieczeństwa państwa i jednostki.</p> <p>1. Zagrożenia BP w świetle fal cywilizacyjnych.2/2</p> <p>2. Państwo w warunkach procesów i patologii globalizacji. 2/1</p> <p>3. Patologie struktur państwa, a bezpieczeństwo. 2/1</p> <p>4. Cynizmy kardynalne, a bezpieczeństwo państwa i obywateli.2/1</p> <p>5. Pozamilitarne uwarunkowania zagrożeńmilitarnych. 2/1</p> <p>6. Polityka zagraniczna państwa w procesie bezpieczeństwa. 2/1</p> <p>7. Łady międzynarodowe, a bezpieczeństwo państwa i narodu. 2/1</p> <p>8. Ekonomiczne aspekty zagrożeń współczesnego bezpieczeństwa, współzależność i rozłączność pojęć, potencjał obronno – ekonomiczny państwa. 2/1</p> <p>9. Świadomość obywatelska i kultura polityczna, a zagrożenia bezpieczeństwa. 2/1</p> <p>10. Autokracja, racja stanu, a zagrożenia bezpieczeństwa państwa i jednostki. 2/1</p> <p>11. Gospodarka obronna państwa, infrastruktura obronna.2/2</p> <p>12. System mobilizacyjny,a bezpieczeństwo: doktryna, strategia i sztuka wojenna. 2/2</p> <p>13. Edukacja, a bezpieczeństwo. 2/1</p> | 26/16                                           |                                                                                                                                                                                               |
| Ćwiczenia:                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                 |                                                                                                                                                                                               |
| Kod                                                                                                                                                   | Tematyka zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Liczba godzin                                   |                                                                                                                                                                                               |
| Wt. 1-14                                                                                                                                              | 1.Pojęcie zagrożeń, ich przyczyny i podział oraz katalog pozamilitarnych zagrożeń państwa tworzony w oparciu o kryterium występowania, prawdopodobieństwa wystąpienia oraz skalę powodowanych skutków.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 28/18                                           |                                                                                                                                                                                               |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | <p>2. Zagrożenia bezpieczeństwa ustrojowego państwa wynikające z naruszenia stabilności politycznej przez partie polityczne, organy władzy, grupy interesów, ekstremistyczne oraz ruchy społeczno-polityczne i mniejszości narodowe.</p> <p>3. Problem ochrony podstawowych praw i wolności a kwestia bezpieczeństwa wewnętrznego.</p> <p>4. Bezpieczeństwo gospodarcze i jego zagrożenia oraz aktualne i potencjalne skutki tych zagrożeń.</p> <p>5. Zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego jako problem polityczno-ekonomiczny.</p> <p>6. Zagrożenia ekologiczne i ich znaczenie.</p> <p>7. Plaszczyna kulturowa jako obszar zagrożenia państwa.</p> <p>8. Zagrożenia społeczne i ich znaczenie dla bezpieczeństwa państwa oraz problemy demograficzne jako źródło zagrożenia.</p> <p>10. Zagrożenia naturalne i techniczne – wymiar aktualny i potencjalny.</p> <p>11. Problem zagrożenia bezpieczeństwa państwa w cyberprzestrzeni.</p> <p>12. Kwestia przestępczości zorganizowanej i korupcji a bezpieczeństwo państwa.</p> <p>13. Terroryzm jako zagrożenie państwa.</p> <p>14. Kwestia zdrowotności społeczeństwa oraz zagrożenia epidemiczne dla ludzi i zwierząt.</p> |  |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

#### V. METODY KSZTAŁCENIA, NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- 1. Metody kształcenia:** np. wykład informacyjny (konwencjonalny), wykład konwersatoryjny, pokaz, burza mózgów, ćwiczeniowa oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy, dyskusja, analiza literatury przedmiotu.
- 2. Narzędzia (środki) dydaktyczne:** np. prezentacje multimedialne, podręczniki, wzory dokumentów, Internet, rzutniki multimedialne.

#### VI. FORMA I KRYTERIA ZALICZENIA PRZEDMIOTU

##### Forma zaliczenia przedmiotu. Kryteria ocenyformującej:

##### 1. Przygotowanie prezentacji – kryteria oceny:

- **3,0 (dostateczny)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji,
- **3,5 (dostateczny plus)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej,
- **4,0 (dobry)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych,
- **4,5 (dobry plus)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych, poprawność wnioskowania,
- **5,0 (bardzo dobry)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych, poprawność wnioskowania, pomysłowość proponowanych rozwiązań.

##### 2. Obserwacja i ocena postaw studenta wynikających z:

- realizacji zadań przygotowanych w ramach ćwiczeń,
- zaangażowania w pracę grupy,
- zachowań i aktywności w trakcie wykładów i ćwiczeń,
- prowadzenia merytorycznej dyskusji,
- potrzeby ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego.

##### Kryteria oceny podsumowującej:

- średnia ocen formujących

Koordynator przedmiotu:

Dr hab. Zdzisław Jagiello; dr Zbigniew Cesarz

#### VII. BILANS PUNKTÓW ECTS - NAKŁAD PRACY STUDENTA

| Kategoria                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Obciążenie studenta |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| <i>Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela (godziny kontaktowe)</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>44/26</b>        |
| Udział w wykładach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 20/12               |
| Udział w warsztatach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 24/14               |
| Udział w kolokwium zaliczeniowym                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                     |
| <i>Samodzielna praca studenta (godziny niekontaktowe)</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>31/49</b>        |
| Przygotowanie do warsztatów                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 15/25               |
| Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                     |
| Kwerenda internetowa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 4/6                 |
| Opracowanie prezentacji multimedialnej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 2/2                 |
| Inne (jakie?) Przygotowanie materiałów do prezentacji multimedialnej, analiza literatury przedmiotu / przygotowanie do egzaminu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10/16               |
| <i>Łączna liczba godzin</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>75</b>           |
| <i>Punkty ECTS za przedmiot</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>3</b>            |
| <b>VIII. LITERATURA PRZEDMIOTU</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                     |
| <b>Literatura podstawowa: 2 pozycje do wyboru</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2014</li> <li>2. Aspekty prawne bezpieczeństwa narodowego RP : część ogólna / red. nauk. Waldemar Kitler, Małgorzata Czuryk, Mirosław Karpiuk ; [zespół aut. Waldemar Kitler et al.] ; Akademia Obrony Narodowej. - Warszawa : 2013.</li> <li>3. Bezpieczeństwo narodowe Polski : zagrożenia i determinanty zmian / red. nauk. Anna Chabasińska, Zbigniew Czachór. - Warszawa : Difin, 2016.</li> <li>4. Bezpieczeństwo Polski w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej / redakcja naukowa Andrzej Żebrowski, Łukasz Zweifel, Katarzyna Kowalska. - Kraków : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2018.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                     |
| <b>Literatura uzupełniająca: 1-2 pozycje do wyboru</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Bezpieczeństwo niemilitarne Polski w latach 1918-2012. Cz. 1 / Zbigniew Skwarek, Roman Kwećka. - Warszawa : Akademia Obrony Narodowej, 2012.</li> <li>2. Bezpieczeństwo państwa : władza, polityka, strategia / Jarosław Gryz. - Warszawa : Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, cop. 2013.</li> <li>3. Bezpieczeństwo RP : historia, ekonomia, polityka : studia z zakresu bezpieczeństwa państwa / red. nauk. Andrzej Żebrowski, Andrzej Jaeschke, Robert Kłaczyński. - Kraków : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2013.</li> </ol> <p>.....</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Bezpieczeństwo wewnętrzne : podręcznik akademicki / Zbigniew Ścibiorek, Bernard Wiśniewski, Rafał Bolesław Kuc, Andrzej Dawidczyk. - Wydanie 2. uaktualnione. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2017.</li> <li>2. Obrona cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP, pod red. naukową Waldemara Kitlera, AON, Warszawa 2001.</li> <li>3. Jagiello Z., Wybrane problemy bezpieczeństwa państw, narodów oraz społeczności lokalnych na początku XXI wieku, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, Wałbrzych 2008</li> </ol> |                     |